وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی
ژمارە: ٧٥٣٨ لە ٢٠١٨/٦/١١

ڕێنمایی ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠١٨
ڕێنمایی خوێندنی پیشەیی دبلۆمی باڵای یەك ساڵە لە زانکۆ حکومییەکانی هەرێمی کوردستان
بۆ ساڵی خوێندنی (٢٠١٧-٢٠١٨)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە، بڕیاردرا بە دەرکردنی ڕێنمایی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لە زانکۆ حکومییەکانی هەرێمی کوردستان بەم شێوەیەی خوارەوە :

تەوەری یەکەم/

مەرج و ڕێنماییەکانی پێشکەشکردن :

١- مەرجی تێکڕای نمرە (معدل)ی بەکالۆریۆس :

تێکرای نمرە (معدل)ی بەکالۆریۆسی پێشکەشکار ڕەچاو ناکرێت بۆ پێشکەشکردن، واتە هەر پێشکەشکارێك تێکرای نمرە (معدل)ی (٥٠٪) بێت ئەوا مافی هەیە پێشکەشی ئەم جۆرە خوێندنە بکات .

٢- مەرجی ئاستی توانستی زمانی ئینگلیزی:

مەرجی توانستی زمانی ئینگلیزی لە لایەن لیژنەی زانستی ئەو بەشە زانستیە دادەنرێت کە ئەم جۆرە خوێندنە دەکاتەوە، بە مەرجێك لەلایەن ئەنجومەنی بەش و ئەنجومەنی کۆلێژ و ئەنجومەنی زانکۆ پەسەند بکرێت و دواتر پێویستە ڕەزامەندی وەزارەت سەبارەت بە مەرجی ئاستی توانستی زمانی ئینگلیزی وەربگیردرێت.

٣- مەرجی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی:

أ- تاقیکردنەوەی توانستی زانستی ئەنجام دەدرێت و ڕێژەی (٣٠٪) نمرەی بۆ تەرخان دەکرێت، مەرجە پێشکەشکار دەربچێت لەم تاقیکردنەوەیە (واتە مەرجە ١٥ نمرە یان زیاتر لە ٣٠ نمرەی تەرخانکراو بۆ تاقیکردنەوە بەدەست بهێنێت، بە پێچەوانەوە مافی بەشداریکردنی لە پێشبڕکێی نییە.

ب- پێویستە لیژنەیەکی تایبەت لەسەر ئاستی کۆلێژ یان بەشی زانستی سەرپەرشتی تاقیکردنەوەکان بکات.

ج- هەرکاتێك کورسی بەتاڵ مایەوە بە گشت جۆرەکانی کورسی تەرخانکراو، ئەوا بە هیچ شێوەیەك کورسییەکان پڕ ناکرێنەوە.

د- هیچ زانکۆیەك بۆی نییە کورسی خوێندن زیاد بکات بۆ پلانی زانکۆ کە لە لایەن وەزارەتەوە پەسەند دەکرێت.

٤- مەرجی تەمەن :

میچ (سقف)ی تەمەن مەرج نییە بۆ پێشکەشکردن، ئەمەش لەبەر ئەوەی خوێندنەکە بە شێوازی پاراڵێل دەبێت، بۆیە ڕەچاوی میچ (سقف)ی تەمەن ناکرێت.

٥- مەرجی ساڵانی خزمەت و تێپەربوونی ماوەی پێویست بەسەر دەرچووندا:

أ- بۆ خوازیارانی دامەزراو (واتە فەرمانبەری هەمیشەیی بن لە یەکێك لە دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان)، پێشکەشکار مەرجە (٢) دوو ساڵی تەواوی خزمەتی فیعلی دوای بەدەستهێنانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس و دامەزراندنی هەبێت تا ڕێکەوتی دەستپێکردنی خوێندنەکە، بە پێچەوانەوە مافی وەرگرتنی مۆڵەتی خوێندنی نابێت.

ب- ئەو خوازیارانەی کە دانەمەزراون لە دام و دەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، بەبێ هەبوونی مەرجی دوو ساڵ دەرچوون و تێپەڕین بەسەر بەدەستهێنانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس مافی پێشکەشکردنیان هەیە و پێویستە بەڵێننامەی یاسایی لە زانکۆ پێشکەش بکەن کە لە هیچ دامودەزگایەکی میری دانەمەزراون.

تەوەری دووەم/ ڕێکخستنی پێشبڕکێ لە نێوان پێشکەشکاران و پێوەرەکانی سیستمی ڕیزبەندی بەپێی ڕێژەی خاڵ.

پێوەرەکانی پێشبرکێ لەسەر بنەمای نمرەی بەکالۆریۆس و نمرەی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی دەبێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

أ- تێکڕای نمرەی (٥٠٪)ی بەکالۆریۆس هیچ خاڵ وەرناگرێت بۆ چوونە ناو پێشبرکێ، بە زیادبوونی هەر نمرەیەك خاڵێك وەردەگرێت (بۆ نمونە ئەگەر پێشکەشکارێك تێکرای نمرەکەی (٦٠٪) بوو (١٠) دە خاڵی پێ دەدەرێت بۆ چوونە ناو پێشبرکێ، ئەگەر یەکێکی تر تێکرای نمرەی (٦٧٪)ی هەبوو ئەوا (١٧) خاڵی بۆ زیاد دەکرێت، بۆ نمرەکانی تریش هەمان ئەو بنەمایە پەیڕەو دەکرێت.

ب- لەبەر ئەوەی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی لەسەر (٣٠) نمرە ئەنجام دەدرێت و بەدەستهێنانی نمرەی (١٥) پانزە لە تاقیکردنەوە هیچ خاڵ وەرناگرێت، واتە (٠) سفر (خاڵ)ی دەبێت و بە زیادبوونی هەر نمرەیەك (١) یەك خاڵی بۆ زیاد دەکرێت (بۆ نمونە ئەگەر پێشکەشکار نمرەی (١٦)ی هێنا لە تاقیکردنەوەی توانستی زانستی، ئەوا (١) یەك خاڵ وەردەگرێت بۆ بەشداریکردن لە پێشبرکێ، ئەگەر نمرەی (٢٠) بیستی هێنا ئەوا (٥) پێنج خاڵی پێ دەدرێت بۆ بەشداریکردن لە پێشبرکێ...هتد.

تێبینی/ هەردوو خاڵەکانی بەدەستهاتوو لە نمرەی بەکالۆریۆس و نمرەی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی کۆ دەکرێنەوە و ئەو پێشکەشکارانەی بەرزترین خاڵیان بەدەستهێنا، ئەوا بە پێی ڕێژەی پلان و ژمارەی کورسیەکان وەردەگیرێن.

تەوەری سێیەم/ مەرج و پێداویستی کردنەوەی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی:

١- بۆ کردنەوەی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لە هەر بەشێکی زانستی مەرجە بە لایەنی کەم (٤) چوار هەڵگری بروانامەی دکتۆرا هەبێت کە پسپۆڕیان لە هەمان بواری بەشەکەیە و مەرجیشە ئەو بەڕێزانە لەسەر میلاکی هەمیشەیی بەشی زانستی بن یان خانەنشینکراوی هەمان بەش بن یاخود گرێبەست یان تەنسیبکراو بن لە هەمان ئەو بەشە، لێرەدا پێویستە ئەو بەڕێزانە کە ستافی بەشێکی دیاریکراون دووبارە نەبنەوە لە بەشێکی تر.

٢- پێویستە زانکۆکان پلانی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی ئامادە بکەن و ئەو بەشانەی کە دەیانەوێت ئەم جۆرە خوێندنە بکەنەوە بۆ یەکەم جار و مەرجەکانی خاڵی (١) یەکی سەرەوەیان تێدایە و دوو خولی بەکالۆریۆسیان دەرچوواندووە ، دەتوانن پرۆپۆزەلی کردنەوەی خوێندنەکە پێشکەش بە لیژنەی باڵای دڵنیایی جۆری وەزارەت بکەن بۆ دیراسەتکردن و پەسەندکردنی.

٣- ماوەی خوێندن بریتییە لە (١) یەك ساڵ (جگە لە ماوەی زمانی ئینگلیزی ئەگەر هەبوو)، لە دەسەڵاتی ئەنجومەنی کۆلیژە کە بۆ ماوەی (٣) سێ مانگ بۆ جاری یەکەم بە مووچە ماوەکە درێژ بکاتەوە و لە دەسەڵاتی ئەنجومەنی زانکۆیە بۆ ماوەی (٣) سێ مانگ بۆ جاری دووەم بە مووچە ماوەکە درێژی بکاتەوە (کە دوایین درێژکردنەوەیە). بە پێچەوانەوە قوتابی/خوێندکاری دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی فەرمانی سرینەوەی ناو (ترقین القید)ی لە خوێندن لە لایەن زانکۆوە بۆ دەردەچێت.

٤- کردنەوەی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لە هەر بەشێکی زانستی و پسپۆرییەك لەسەر بنەمای پێویستی بازاری کاری کوردستان و پێویستی دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێم یاخود پێویستی کەرتی تایبەت بەو پسپۆڕییە دەبێت. لێرەدا بەش و کۆلێژ و زانکۆکان بەرپرسن لە جێبەجێکردن و دیراسەتکردنی ئەم بابەتە.

تەوەری چوارەم : پێداویستیە زانستییەکانی وەرگرتنی بڕوانامەی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی:

١- ئەگەر بە پێی خاڵی (٢) لە (تەوەری یەکەم) مەرجی توانستی زمانی ئینگلیزی داندرا، ئەوا مەرجە قوتابی/ خوێندکاری دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی دوای وەرگرتن و پێش دەستپێکردنی کۆرسەکانی خوێندن، مەرجی ئاستی توانستی زمانی ئینگلیزی مسۆگەر کردبێت بۆ سەرجەم پسپۆرییەکانی زانستی و مرۆڤایەتی و پزیشکی...هتد، بە پێچەوانەوە مافی چوونە نێو کۆرسی ئەکادیمی نییە تا بەدەستهێنانی ئەم مەرجەی توانستی زمانی ئینگلیزی.

٢- سەبارەت بەتاقیکردنەوەی کۆڕسەکان:

أ- مەرجە قوتابی/ خوێندکار لە تاقیکردنەوەی کۆرسەکان دا نمرەکەی لە (٦٠٪) کەمتر نەبێت لە هەر یەك لەو بابەتانە و لە کۆتایی هەردوو وەرزەکەدا تێکرای نمرە (معدل)ی لە (٧٠٪) کەمتر نەبێت، بە پێچەوانەوە بە پێی ڕێنماییەکانی خوێندنی باڵا سرینەوەی ناو (ترقین القید) دەکرێت.

ب- ئەگەر قوتابی/ خوێندکار لە کۆڕسی یەکەم لە نیوەی زیاتری بابەتەکان کەوت، ئەوا سڕینەوەی ناو (ترقين قيد) دەکرێت و مافی چوونە نێو کۆڕسی دووەمی نابێت.

٣- پرۆگرامی خوێندن و ژمارەی یەکەکان (الوحدات) و ناوەڕۆکی کۆڕسە ئەکادیمییەکان لەلایەن لیژنەی زانستی بەش دادەنرێت بە مەرجێك لە لایەن ئەنجومەنی بەش و ئەنجومەنی کۆلێژ پەسەند بکرێت.

٤- دەکرێت لیژنەی زانستی بەش دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی ئەنجومەنی کۆلێژ هەر پێداویستیەکی دیکە لە ماوەی خوێندنەکە زیاد بکات بۆ قوتابیان و خوێندکاران بۆ وەرگرتنی بڕوانامەکە کە لە خاڵەکانی سەرەوە نەهاتووە، بە مەرجێك ناکۆك نەبێت لەگەڵ ناوەڕۆکی ئەم ڕێنماییە.

تەوەری پێنجەم: تێبینیە گشتیەکان:

١- هەڵگرانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە گشت دامەزراوەزگاکانی حکومەتی هەرێم بۆیان هەیە پێشکەشی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی بکەن (جگە لەوانەی سەر بە دامەزراوەزگاکانی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی)، چونکە ئەم خوێندنە پیشەییە و خزمەتی پێداویستی بازاری کار دەکات.

٢- خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی بە هیچ شێوەیەك بەکارنایەت بۆ مەبەستی بەرزکردنەوەی نمرە (رفع المعدل)ی بەکالۆریۆس تاوەکو پێشکەشی خوێندنی ماستەر بکات، بۆ ئەم مەبەستەش پێویستە پێشکەشکار لە کاتی پرۆسەی پێشکەشکردن بەڵێننامەی یاسایی لە سەرۆکایەتی زانکۆ بدات کە ئاگادارە ئەم خوێندن و بڕوانامەیە پیشەییە و ئەکادیمی نییە.

٣- لە کاتی پێدانی بەخشینی بروانامەی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لە لایەن زانکۆکان، پێویستە بە روونی لەسەر بروانامەکە ئاماژە بدرێت کە ئەم بڕوانامەیە پیشەییە و بۆ مەبەستی ئەکادیمی بەکارنایەت.

٤- بروانامەی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی بۆ مەبەستی کاروباری کارگێری و دارای و پیشەیی و تەکنیکی بەکاردێت ماف و ئیمتیازاتێکی دارایی و کارگێری لە لایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێم دەستنیشاندەکرێت جگە لە ماف و ئیمتیازاتی ئەکادیمی کە لە خاڵی (٢ + ٣)ی سەرەوە روونکراوەتەوە.

٥- هەر بە شێکی زانستی کە خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی دەکاتەوە لە کاتی دانانی پلان، پێویستە ئاماژە بکات کە هەڵگرانی بروانامەی بەکالۆریۆس لە کام بوار و پسپۆری بۆیان هەیە پێشکەشی ئەم جۆرە خوێندنە بکەن.

٦- هیچ مامەڵەیەکی پێشکەشکردن وەرناگیرێت، ئەگەر سەرجەم دۆکیۆمێنتەکان تەواو نەبێت تا دوایین رۆژی پێشکەشکردن، بە پێچەوانەوە خوازیار مافی بەشداربوونی لە تاقیکردنەوەی توانستی زانستی نابێت و یاریدەدەری سەرۆك زانکۆکان بۆ کاروباری زانستی و خوێندنی باڵا بەرپرسیارن لە وردبینی کردنی دۆکیۆمێنتەکان و دەستنیشانکردنی لیستی ئەو پێشکەشکارانەی کە مافی تاقیکردنەوەی توانستی زانستییان هەیە، هەروەها لیژنە تایبەتەکانی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی چاودێری و وردبینی دۆکیومێنتەکان و پرۆسەی پێشکەشکردن دەکەن.

٧- ئەو خوازیارنەی کە ئارەزوومەندن بۆ پێشکەشکردن بۆ خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی کە دوو ساڵ خزمەتی راژەی فیعلی دوای دامەزراندن و بەدەستهێنانی بروانامەی بەکالۆریۆسیان تا رێکەوتی دەستپێکردنی ئەم خوێندنەی هەیە شایستەی مۆلەتی خوێندن دەبن بە پێی یاسای ڕاژەی شارستانی هەموارکراوی ساڵی (٢٠٠٩). بەڵام سەبارەت بەو خوازیارانەی کە مەرجی دوو ساڵ خزمەتی فیعلیان نییە دوای بەدەستهێنانی بروانامەی بەکالۆریۆس و دامەزراندن ئەوا مافی پێشکەشکردنیان هەیە بەڵام مۆڵەتی خوێندنیان بە بێ مووچە دەبێـت بە پێی لاری نەبوونی وەزارەتەکەی.

٨- مۆڵەتی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لە زانکۆ حکومیەکانی هەرێمی کوردستان بە شێوەی خۆتەرخانکردنی تەواو (تفرغ تام) دەبێت.

٩- پێویستە ئەو پێشکەشکارەی کە دانەمەزراوە بەڵێننامەی یاسایی لە زانکۆ پێشکەش بکات کە لە هیچ فەرمانگەیەکی حکومی دانەمەزراوە، ئەگەر زانیاری نادروستی دا بێت ئەوا هەموو بەرپرسیاریەتی یاسایی دەکەوێتە ئەستۆ، هەروەها سڕینەوەی ناو (ترقین قید)ی لە خوێندن بۆ دەکرێت.

١٠- بەپێی بڕیاری ئەنجومەنی وەزارەت مامەلە لەگەڵ پۆینت ناکرێت بۆ مەبەستی پێشکەشکردن و دەرئەنجامەکانی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی (واتە ژمارەکان جبر ناکرێن و کێرڤ نادرێت لە کاتی تاقیکردنەوەی توانستی زانستی .

١١- بە هیچ شێوەیەك ناکرێت قوتابی/ خوێندکار خوێندنەکەی بگوازێتەوە بۆ زانکۆیەکی دیکە.

١٢- ئەگەر لە بەشێکی زانستی بە تەنها یەك قوتابی/ خوێندکار وەرگیرا، ئەوا خوێندنەکەی دوادەخرێت ، لە حاڵەتی هەبوونی هەمان پسپۆری لە زانکۆیەکی دیکە ئەوا دەتوانێت تەنها کۆرسەکانی خوێندن بە شێوەی میوانداری وەربگرێت و دواتر توێژینەوەکەی لە زانکۆی خۆی ئەنجام بدات.

١٣- ئەگەر پێشکەشکار زانیاری نادروستی دا بێت لە کاتی پرۆسەی پێشکەشکردن یاخود لە گشت قۆناغەکانی خوێندن، ئەوا هەموو بەرپرسیاریەتی یاسایی دەکەوێتە ئەستۆی ، هەروەها سڕینەوەی ناو (ترقین قید)ی لە خوێندن بۆ دەکرێت.

تەوەری شەشەم: پلان و ژمارەی کورسیەکان:

دوای دەرچوونی ئەم ڕێنماییە، زانکۆ هەڵدەستێ بە ئامادەکردنی پلانی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی لەسەر داوای وەزارەت و فەرمانگە و دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێم و کەرتی تایبەت بە پێی ڕێنماییەکان و ژمارەی کورسیەکان دیاری دەکات و لە لایەن ئەنجومەنی بەش و ئەنجومەنی کۆلێژ و ئەنجومەنی زانکۆکەوە پلانی خوێندن و ژمارەی کورسیەکان پەسەند دەکرێت و و دواتریش لە لایەن وەزارەت پلان و ژمارەی کورسیەکان پەسەندەکرێت، سەرجەم کورسیەکانیش بە شێوەی پاراڵێل دەبێت و پێشکەشکردن لەسەر کورسیەکان بە شێوەی سەرتاسەری دەبێت و بە هیچ شێوەیەك کورسی بۆ هیچ دامەزراوەیەك تەرخان ناکرێت و ئەو پێشکەشکارەی زۆرترین خاڵی بەدەستهێنا بە پێی ڕێژەی پلانەکە وەردەگیرێت.

تەوەری حەوتەم: سەبارەت بە لایەنی دارایی خوێندن:

١- ئەو کاندیدانەی لەسەر میلاکی دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمن (جگە لە دامەزراوەکانی سەر بە وەزارەتی خوێندنی باڵا کە بۆیان نیە پێشکەشی بکەن)، شێوازی خوێندنەکەیان بە سیستمی پاراڵێل دەبێت و تەواوی تێچووی خوێندنەکەیان لە ئەستۆی وەزارەتەکەی (دامەزراوەکەی) یان لە ئەستۆی قوتابی/خوێندکار دەبێت، بۆیە پێویستە لە کاتی بەدەستهێنانی نووسراوی لاری نەبوونی وەزارەتەکەی بۆ مەبەستی پێشکەشکردن ئاماژە بە ڕەزامەندی وەزارەتەکەی بدرێت کە خەرجی خوێندنەکەی لە ئەستۆ دەگرێت، بە پێچەوانەوە پێویستە

پێشکەشکار لە کاتی پرۆسەی پێشکەشکردن بەڵێننامەی یاسایی لە زانکۆ پڕبکاتەوە کە ئامادەیە تەواوی تێچووی خوێندنەکە لە ئەستۆی خۆی بگرێت.

٢- هەڵگرانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس کە لە هیچ فەرمانگە و دامودەزگایەکی حکومەتی هەرێم دانەمەزراون واتە فەرمانبەری هەمیشەیی نین، بۆیان هەیە داواکاری پێشکەش بکەن بۆ خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی بە شێوازی پاراڵێل، بۆ ئەم مەبەستەش پێویستە پێشکەشکار لە کاتی پرۆسەی پێشکەشکردن بەڵێننامەی یاسایی لە زانکۆ پڕبکاتەوە کە ئامادەیە تەواوی تێچووی خوێندنەکە لە ئەستۆی خۆی بگرێت.

٣- دوای دەرچوونی ئەم ڕێنماییە، کرێی خوێندنی دبلۆمی باڵای یەك ساڵەی پیشەیی بە شێوازی پاڕاڵێل لە لایەن ئەنجومەنی بەش و ئەنجومەنی کۆلێژ و ئەنجومەنی زانکۆکان دەستنیشاندەکرێت و لە وەزارەت پەسەند دەکرێت .

تەوەری هەشتەم: ئەم ڕێنماییە لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە کاری پێدەکرێت و هەر ڕێنماییەکی تر لەمەو پێش دەرچووە کە ناکۆك و پێچەوانە بێت لەگەڵ ئەم ڕێنماییە، ئەوا کاری پێناکرێت.

هۆیەکانی دەرچوونی ئەم ڕێنماییە

هۆیەکانی دەرچوونی ئەم ڕێنماییە بریتییە لە پێگەیاندنی کادیری پیشەیی و تەکنیکی بۆ دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان و کەرتی تایبەت ئەمەش بە هۆی پێویستی بازاڕی کار لە هەرێمی کوردستان.

د.یوسف گۆران
وەزیری خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی